

BLUMENTÁL

Ročník XXI

Číslo 1

Vianoce 2009 – Január 2010

DOSTALI SME NAJVZÁČNEJŠÍ DAR

Naša cesta adventnej prípravy vrcholí najkrajšími sviatkami roka. Slávime narodenie nášho Pána a naším darom pre neho je čisté a obnovené srdce, vďaka adventnej duchovnej obnove. Podarilo sa nám to? Prežili sme advent tak, ako sme si predsavzali? Verím, že mnohým z nás sa čosi podarilo zmeniť alebo sa posunúť dopredu. O to sú vždy vianočné sviatky krajšie a zmyslupnnejšie, o čo krajší advent prežijeme.

V jednom liste nemecký básnik Reiner Maria Rilke spomína na Štedrý večer takto: „Myslím si, že všetko radostné v živote mi znelo podobne ako tento zvonček a vždy mi to pripomenulo Vianoce, nech to bolo kedykoľvek cez rok. Spôsob, akým som so zatajeným dychom a tlčúcim srdcom pod žiariacim stromčekom prežíval naplnenie očakávania a radosť zo splnenia mnohých túžob, natrvalo poznačil prežívanie každého okamihu v živote, keď som bol nejaký obdarovaný.“ Každý si nesieme v srdci svoje spomienky na tieto sviatky prežívané v detstve. Vtedy prežitá radosť nás teší dodnes. Dotkla sa našich srdca a hĺbky našej duše. A to je dobre. Veď Vianoce sú o radosti a šťastí, že Boh zostal milujúcim Otcom a poslal nám najvzáčnejší dar – svojho Syna, aby nás vykúpil, zbavil smútku a beznádeje.

Boh vstupuje do nášho sveta ako konkrétny človek v konkrétnom čase. Kristus nie je nijaký Santa Klaus ani dedo Mráz bez histórie, nie je nijaká vymyslená postava. Je reálne živý Boh, ktorý nás nenecháva napospas biele, konfliktom a beznádeji. Stal sa človekom, vstúpil do tohto sveta, aby ho urobil ľudskejší, aby osvetlil temnotu, zahnal chlad a aby uzavreté srdcia otvoril pre lásku. Pre Ježišovo narodenie v betlehemskej maštali v každom človeku zapaluje túžbu po ľudskejšom svete, po svete, v ktorom je láska silnejšia než nenávisť, v ktorom svetlo osvecuje temnotu. Veď ...v Ježišovi prišlo na svet pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka (Jn 1, 9).

Nemecký benediktín Anselm Grün píše: „Ježišovo narodenie nie je prísľúbením, že nezostane všetko po starom, ale že Boh spôsobí vo svete nové veci, že svet sa obnoví skrze lásku, ktorú Ježiš Kristus navždy preukázal svetu.“ A dodáva: „Sviatok má zmysel len vtedy, ak z neho dokážeme žiť aj po jeho skončení.“ Ako mi teda Vianoce pomáhajú lepšie, uvedomelejšie a radostnejšie žiť? Čím ma privádzajú ku koreňom mojej existencie, ku koreňom mojej viery? Zo starých koreňov môžu vždy vypučať výhonky nového života. Na Vianoce sa v nás môže splniť to, čo Boh prislúbil v Knihe proroka Izaiáša: *Tí však, čo dúfajú v Pána, dostávajú novú silu, získavajú krídla ako orly, utekajú budú a neustále budú putovať a neomdlejú* (Iz 40, 31). Vtedy sa Vianoce stanú naozaj sviatkami radosti a prísľubov, sviatkami, ktoré sľubujú nový začiatok, po ktorom tak túžime. Týmto novým začiatkom je aj ponuka Nového roka.

Pred nami je nová šanca a možnosť vziať svoj život ako Boží dar do svojich rúk. Anselm Grün píše: „Trebá prestať lamentovať, že si spútaný výkonom, schopnosťami, osudom. Začať môžeš kedykoľvek. Na to stačí život taký, aký je. Treba ho prijať, uchopiť a formovať. Slovo začať súvisí aj so slovom zúrodniť. Každý začiatok je ťažký. Vtedy sa zdá byť život ako krajina plná bodliakov a kamenia, posiatá burinou, chaotická, nepriateľská. Ak ju chceš zúrodniť, musíš si najskôr vyznačiť pole. Krátko po Vianociach sa začína Nový rok. Tajomstvo Vianoc ti umožní vidieť aj svoj život v novom svetle. Celú krajinu svojho života nemôžeš zúrodniť za jeden rok. Možno je to pole vzťahov, práce, či životného štýlu. Vytrhaj všetko škodlivé, aby pôda zarodila, aby mohlo na nej niečo nové rásť. Boh chce na tvojom poli zasiať nové semienko. Tvojou úlohou je zúrodniť ho, aby sa to semienko ujalo a všetko nové, netušené, nečakané a krásne v tebe zakvitlo.“

A týmto novým semenkom bola i naša farnosť na začiatku svojho vzniku pred 250 rokmi. Farnosť, ktorá je dnes jednou z najväčších farností na Slovensku. Farnosť, ktorú ale netvorí v prvom rade hranice, ale ľudia. Teda my všetci, blumentálci. A k tomuto krásnemu výročiu vám všetkým prajem radosť z viery, radosť z príchodu Božieho Syna, radosť z toho, že centrom našej farnosti je nádherný chrám s tým najmenším svetielkom, ale večným, ktoré ohlasuje tomuto svetu, že vo svätostánku je stále prítomný Boží Syn – Emanuel, Boh s nami.

Ktosi napísal: Ak si zablúdil, Boj je s tebou. Ak si zmätený z neistoty z budúcnosti a všetko je zamotané, môžeš sa spoľahnúť na Boží prísľub: „Som s tebou v tme a samote, keď stroskotáš, keď si zúfalý a nedarí sa ti. Som pri tebe aj vtedy, keď to už ty sám so sebou nevieš vydržať. Som pri tebe aj v tvojej noci, aby sa tvoja noc mohla stať posvätnou vianočnou nocou“.

Váš farár Andrej Fordinál

*Blaživé svetlo nebeské,
ty nádej naša jediná,
Ježišu, твоjim zrodením
zjasala láska rodinná.*

*Mária, plná milosti,
ty šťastná medzi ženami:
na hrudi zhrievaš Ježiša
a oblažuješ bozkami.*

*Z praotcov Jozef jediný
vybraný strážca Máriin,
si šťastný, lebo teba len
nazýval Otcom Boží Syn.*

*Vy, z kmeňa Jesse výhonky
kvitnúce k spásu národov,
čujte nás, ako prosebne
voláme k vám s dôverou.*

*Tú milosť, s ktorou sa váš dom
do kvetov čností odieval,
nám dajte, aby v rodinách
duch pravej lásky prebýval.*

*Ježišu, ty si rodičov
ochotne, s láskou poslúchal.
Nech tebe, tvojemu Otcovi i Duchu
znejú piesne chváľ. Amen.*

Hymnus na sviatok Svätej rodiny

NARODIL SA NÁM...

Vianoce – pre mnohých najkrajšie sviatky roka, možnosť stretnúť sa. Pre niektorých možno obvyklá rutina. Čo znamenajú Vianoce pre samého Ježiša Krista? Chvíľa, kedy boli ľudské srdcia mnohých preňho zavreté? Čo znamenajú preňho Vianoce dnes? Oslava jeho narodenín v mnohých domácnostiach bez neho? Bez oslávenca? Poďme sa spoločne zamyslieť nad našim postojom k prichádzajúcemu Kristovi.

Je prirodzené, že v živote stretáme nových ľudí – kdekoľvek a kedykoľvek: pri náhodnom stretnutí, v práci, v susedských vzťahoch... Je isté, že keď sa človek s niekým, koho nepozná, stretne, nie si je istý, čo z takého stretnutia vziđe.

Aj s Ježišom v jaslíčkách sa stretli viacerí ľudia: pastieri a všetci tí, čo reagovali na ich radostné rozprávania, Mudrci od východu, neskôr Simeon... Z evanjelia, je zrejme, že títo všetci novonarodené Dieťa s radosťou prijali, ale aj to, rodičia nemohli Dieťaťu poskytnúť také pohodlie, aké by mu patrilo, lebo v Betleheme ich nikto nechcel prijať. Nebolo pre nich miesta ani v nocľahárňach, ani v hostincoch, ani v súkromných domoch. Nebolo vraj miesta! Naozaj nebolo v celom Betleheme ani jediné miesto? Skôr sa zdá, že nebolo pre nich miesto v ľudských srdciach.

Neprijatie. Pre Máriu a Jozefa to muselo byť veľmi bolestné. Máme teda pred sebou dva základné ľudské postoje, ktoré sú zjavné pri spoznávaní nových ľudí: prijatie a neprijatie. Pred dilemu „prijatť či neprijatť“ sme postavení vždy a rozhodnúť sa musíme sami, v slobode. Nie je to jednoduché. S každým rozhodnutím berieme totiž na seba aj záväzky a vystavujeme sa aj následkom. Pred dilemou prijatť či neprijatť Božieho Syna a s ním aj jeho poslanstvo stojíme aj dnes. Budeme pred ňou stáť aj zajtra,

pozajtra, budúci týždeň i budúci rok. Neustále. Boh prichádza k nám. My často cítime jeho prst, ktorý pôsobí – či už v radoostiach alebo bolestiach. Dobré vieme, že spoznávať a prijímať Boha, jeho slovo, jeho evanjelium nie je ľahké. Preto si takéto rozhodnutie vyžaduje aj kus odvahy a sebazapierania.

Noc Narodenia Pána je pre nás radostnou a príjemnou udalosťou. Všetci radi oslavujeme túto veľkú udalosť. Ak by mal život s Kristom pozostávať z takýchto príjemných chvíľ, asi by sme neváhali ani chvíľu. Vieme však, že život pozostáva väčšinou z chvíľ ťažkých. Skúsme si povedať

úprimne: komu pripisujeme to, že trpíme, že sa nám nedarí, že je toľko zla vo svete? Často počujeme: Kde je Boh, keď dopustil toľko zla vo svete? Prečo musíme tak trpieť? Zvláštne. V ťažkých chvíľach akoby sme spoznali, že ich pôvodcom je Boh, no vo chvíľach radostných máme tendenciu na neho zabudnúť a už vôbec nám nepríde na um, že to on nás požehnáva a dáva nám do daru mnohé veci, ktoré pokladáme časťo za samozrejmosť.

Istý príbeh hovorí o neveriacom mužovi, ktorý sa obrátil. Jeho tiež neveriaci priateľ sa ho pýta: „Ty si sa teda stal kresťanom?“ „Áno.“ „Tak musíš niečo vedieť o Kristovi. Povedz, kde sa narodil?“ „Neviem.“ „Koľko mal rokov, keď umrel?“ „Neviem.“ „Koľko povedal kázni počas svojho života?“ „To tiež neviem.“ „Ty teda takmer nič nevieš o Kristovi, ktorému si uveril!“ „Áno, a hanbim sa za to. Nevieťo o ňom veľa, ale toľko viem, že pred tromi rokmi som bol pijan. Mal som dlhy. Rodina sa mi rozpadávala. Žena a deti sa ma báli. Teraz som prestal piť, dlhy nemám a žena s deťmi sa tešia, keď sa mám vrátiť domov. Toto všetko pre mňa urobil Kristus. To viem.“

Kiež by sme aj my spoznávali Krista v pôsobení okolo nás. Kiež by sme vnímali to, že prišiel na svet, aby aj nás zachránil. Skúsme si uvedomiť, koľko nám toho v živote dal – rodinu, zdravie, strechu nad hlavou a veľa iných väčších i menších dobrodení. V týchto dňoch sa radujeme z jeho narodenia, z jeho príchodu na svet. Radujeme sa aj zo všetkých jeho možno nenápadných požehnaní a poďakujeme mu za všetko, čo nám dáva. **Spracoval Marián Bér**

JEDNA SLÁVNOSŤ – TRI OBRAZY

Slávnosť Zjavenia Pána vychádza z východnej tradície Cirkvi, keď si pripomínáme tri spôsoby predstavenia Ježiša: pohanom, židom, apoštolom. Ľudovo sa sviatok nazýva Traja kráľi. Na pochopenie podstaty spojenia troch rozličných udalostí: príchodu mudrcov od východu, krstu Ježiša v Jordáne a svadby v Káne Galilejskej sa postupne ponoríme do jednotlivých tajomstiev.

V Evanjeliu podľa Matúša čítame o **mágoch z východu**. V gréčtine je význam slova mág široký, označuje jednak to, čo pre Židov slovo zákonník, pre Grékov filozof a pre Rimanov mudrc. V biblickom kontexte ide zrejme o troch perzských kňazov vyznávajúcich zoroastrizmus, perzské pohanské náboženstvo. Boli to znalci astrológie, preto nasledovali hviezdu, ktorá im mala označiť príchod nového židovského kráľa. Ich cesta viedla cez Jeruzalema. Kráľ hľadalí najprv v paláci u Herodesa, no tam sa dozvedeli iba to, čo napísal Micheáš, že z Betlehema, malého mesta, vziđe nový vojvodca. Hviezda napokon priviedla mudrcov k jaslíčkám a pohanský kňazi sa poklonili Ježišovi. Priniesli mu dary: zlato, kadidlo a myrhu, na znak toho, že Bohu patrí moc, úcta a život. Potom v sne dostali pokyn, aby sa vrátili inou cestou, lebo Herodes sa chystal svojho „konkurenta“ odstrániť.

Návšteva pohanských mágov a ich kla-

ňanie sa Ježišovi otvára a presahuje očakávanie izraelského národa. Novonarodený Mesiáš nepatrí len svojim rodákom, ale všetkým ľuďom a všetkým kultúram. Pred Ježišom stratili silu všetky pohanské praktiky. Prichod mudrcov je pre židov nielen niečo nepochopiteľné, ale aj provokatívne a ohromujúce. Božie plány presahujú rámec nášho spôsobu myslenia, sú väčšie, ako si dokážeme predstaviť. Mágovia prichádzajúci domov zvesťujú, čo videli a počuli, a tak sa stali jednými z prvých evanjelizátorov, teda tých, čo prinášajú dobrú zvesť o narodení Spasiteľa.

Druhým obrazom, ktorý nám matka Cirkvi v tomto sviatku predkladá, je **Krst Ježiša v rieke Jordán**. Ján Krstiteľ ako adventný kazateľ ohlasuje príchod Mesiáša, a ukáže na neho: Hľa, už je tu. Jánovo váhanie bolo úplne namieste, veď ten, čo hriech nepoznal, prichádza sa očistiť v rieke, do ktorej vchádzajú hriešnici. Prečo teda prichádza Nepoškvrnený, keď nie pre

očistenie? Ježiš vstupuje do rieky plnej ľudskej špiny a biedy, aby na seba vzal hriechy nás všetkých, prichádza sice pre očistenie, ale naše. Po krste sa oči všetkých upreli nad Ježiša a videli Ducha, akoby holubicu vznášať sa, a v tom počuli hlas Otca: *Toto je môj milovaný syn, počúvajte ho*. Tajomstvo svätej Trojice je pre židov niečo nové a nepochopiteľné. Neskôr Ježiš posielal apoštolov krstiť v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Tretí obraz: V Káne Galilejskej sa vďaka nedostatku vína a láskavej pozornosti Božej Matky udial **zázrak**, pre ktorý apoštoli uverili v Ježiša. Máriine slová sú aj pre nás vrcholne aktuálne: *Urobte všetko, čo vám Ježiš povie*. Sluhovia na Ježišov pokyn načreli vodu z nádob slúžiacich na očisťovanie a priniesli ju starejšiemu. Keď ochutnal vodu premenenú na víno, žasol nad jeho kvalitou. Apoštoli vedeli, odkiaľ víno pochádza, a tak Ježišovi uverili. Podľa tradície sluhovia nevideli premenu vody na víno, no poslušni Ježišovmu slovu priniesli „vodu“ starejšiemu. Víno sa stalo z vody, až keď si starejší upil z čaše. **Viera teda nie je len z toho, čo vidíme na vlastné oči, ale potrebuje našu spoluprácu, našu ochotu počúvať Ježišove slová a uskutočňovať ich.**

Sviatok Zjavenia Pána ukrýva v sebe mnohé tajomstvá Ježišovo života: univerzálnosť spásy, Ježišovo synovstvo, a jeho neskutočnú moc. Odložme bokom novopohanské praktiky, ktoré postupne posúvajú zmysel Vianoc a ich prežívanie mimo cirkevného slávania. Obchodné domy na

hrádzajú chrámy, veštice kňazov, darčeky Darcu, pohanské zvyky kresťanskú kultúru, zhon je namiesto Božieho pokoja, krsty vecí sú rozšírenejšie ako sviatosti pre veriacich, partnerstvo zastupuje sviatosť manželstva, partia nahrádza rodinu, oslava talentov je prednejšia ako oslava Boha... To

to všetko a ešte oveľa viac však môžeme zmeniť. Začnime od seba. Zahľadme sa na Ježiša a dovoľme mu, aby sa nám zjavil vo svojej plnosti, nech je našim Spasiteľom, aby nemusel byť našim sudcom.

Martin Jarábek

250 ROKOV FARNOSTI

Pohľad na vtedajšiu Bratislavu

Keď chceme pri príležitosti 250. výročia ustanovenia (19. 11. 1769) a začatia činnosti (1. 1. 1770) farnosti, ktorá až do roku 2008 niesla názov Bratislava-Nové Mesto, neskôr Nové Mesto-Blumentál a dnes Blumentál, hovoriť o jej histórii, mali by sme sa v duchu preniesť do druhej polovice osemnásteho storočia, teda do obdobia panovania Márie Terézie. V tom čase tvorilo Bratislavu tzv. vnútorné mesto, opevnené hradbami so štyrmi bránami – Michalskou, Laurinskou, Vydrickou a Rybnou. Okolo vnútorného mesta smerom na dnešné Palisády, Suché mýto, Námestie 1. mája, Kollárovo námestie, Mariánsku ulicu, Lazaretskú ulicu k Dunaju viedli vonkajšie hradby. Strediskom mesta bol Hrad, kde sa sústreďoval politický a spoločenský život.

Pod pojmom vnútorné mesto si však nemôžeme predstaviť dnešné Staré Mesto. Veď tam, kde je dnes Hviezdoslavovo námestie, boli ostrovčeky v Dunaji so záhradami a ovocnými sadiami. Cez Dunajskú ulicu tieklo rameno Dunaja. Tam, kde je dnes Štefánikova a jej príľahlé ulice, boli vinice a lesíky a kde sa rozprestiera Nové Mesto, boli lúky, lesy a hospodárske usadlosti. No už vtedy na terajšom Námestí slobody vynikala krásna budova sídla ostrihomských arcibiskupov, ktoré dal r. 1614 postaviť František Forgáč. Druhým významným objektom spadajúcim do územia farnosti bol tzv. Schiffbeckov palác, dnes v ňom sídli dekanát lekárskej fakulty. Treťou významnou budovou bol tzv. Grassalkovičov palác z r. 1717, dnes sídlo prezidenta. Asi takto opisuje vtedajšiu Bratislavu dlhoročný blumentálsky farár *Augustín Pozdech* vo svojej knihe: *Kostol a farnosť Bratislava - Nové Mesto*, v ktorej podáva obraz farnosti od jej vzniku až po rok 1948. Z tejto knihy budeme čerpať podklady pre túto krátku históriu našej farnosti.

Kým vo vnútornom meste bolo v tých časoch už jedenásť väčších či menších kostolov, vonkajšie mesto nemalo nijaký kostol, hoci na jeho území žilo vyše 7 899 obyvateľov, z toho 6 693 katolíkov, nerátajúc Prievoz s 256 katolíkmi. Bolo preto nevyhnutné zriadiť pre nich novú duchovnú správu a postaviť kostol. Jadrom predmestia bolo územie pričlenené k Bratislave r. 1740. Tvorili ho terajšie ulice: Štefánikova, Mýtna, Radlinského, Vazova, Novomestská, Krížna, Záhradnícka. Táto oblasť dostala názov Nové Mesto.

Vznik farnosti a jej kostoly

Dôležitým dátumom pre obyvateľov Nového Mesta bol 12. august 1769. V ten deň mestská rada na popud panovníčky Márie Terézie, ktorá sa často zdržiavala v Brati-

slave, rozhodla za hradbami mesta založiť novú farnosť. Toto rozhodnutie ovplyvnila aj skutočnosť, že za hradbami bývali ľudia málo vzdelaní, lebo centrom vzdelávania v tých časoch bývali kostol a fara, a tak zároveň s rozhodnutím ustanoviť farnosť vznikla aj škola. Navštevovali ju najmä chlapci, dievčatá chodili skôr do dievčenských škôl k učurkám a noterdmkam.

Pretože peňazi na stavbu kostola nebolo nazvyš, na kostol a farskú budovu, ako dočasné núdzové riešenie, prebudovali starú sýpku a príľahlé objekty po rodine Onelli, po ktorej nezostali dedičia. Nie je známe, či sa niekde zachoval obrazový materiál, zachytávajúci tento kostol. Zmestilo sa doň asi 300 veriacich. Sväté omše bývali denne, v nedeľu boli tri. Poobede vyučoval kaplán katechizmus. Jeden z kňazov učil náboženstvo v škole.

Prvý farár **František Ujházy** spravoval rozsiahle územie s vyše 8 000 obyvateľmi, z nich bolo 6 940 katolíkov. Obyvatelia boli predovšetkým nemeckej národnosti, potom nasledovali Slováci, Slovania vôbec, pričom maďarské mená sa vyskytovali len zriedka. Farníci boli pastieri, chovatelia dobytky, vinohradníci, vinohradnícki a poľnohospodárski robotníci, a kde-tu aj remeselníci.

Po trinástich rokoch v rohu 1783 začali stavať **druhý kostol** farnosti Bratislava-Nové Mesto. Bol väčší, no od začiatku nikto nepochyboval, že ani toto nebude trvalé riešenie. Tento kostol slúžil veriaci 104 rokov. Po vybudovaní terajšieho, tretieho kostola, ho prestavali na farskú budovu.

O to, že po dvoch provizóriách sa veriaci farnosti Bratislava-Nové Mesto dočkali dôstojného Božieho stánku, sa najviac zaslúžil dlhoročný farár tejto farnosti Jozef Poeck (32 rokov spravoval farnosť, keď predtým v nej pôsobil deväť rokov ako kaplán). Od začiatku si uvedomoval nedostatky dočasného riešenia a od januára 1857, keď prevzal farnosť ako správca, usiloval sa o výstavbu nového chrámu. Takmer tridsať rokov zbieral finančné prostriedky a sám veľa obetoval. Pozemok na nový kostol kúpil r. 1877. Dvadsiateho ôsmeho októbra 1884 prijala pastorálna rada farnosti projekt bratislavského rodáka Fridricha Rumpelmayera na výstavbu už nového kostola a dvadsiateho apríla 1885 urobil mestský farár – biskup Karol Heiler za prítomnosti veľkého množstva veriacich slávnostný výkop. Základný kameň položili 26. mája na miesto, kde mal stáť hlavný oltár.

Výstavba tretieho kostola farnosti Bratislava-Nové Mesto stála 200 000 zl. Hoci pred ukončením prác hrozilo, že stavbu pre nedostatok finančných prostriedkov zastavia, dielo vďaka milodarom veriacich

a úsporám farára Poecka dokončili. Kostol 28. októbra 1888 za účasti 30 000 veriacich (Bratislava mala vtedy 70 000 obyvateľov) slávnostne posvätil primas Ján Simor.

Z novodobej histórie farnosti

Farnosť Bratislava-Nové Mesto sa rozrastala a žila čulým náboženským životom. Novomestská farnosť sa postupne sa stala najväčšou a jednou z najaktívnejších farností mesta, a to aj vďaka kňazom, ktorí tu počas jej dva a pol storočnej histórii pôsobili. Od založenia farnosti do roku 1927, keď sa stal správcom farnosti a neskôr farárom Augustín Pozdech, sa tu vystriedalo 9 farárov či správcov farnosti a 83 kaplánov. Augustín Pozdech bol desiaty, pričom farnosť viedol až do r. 1948. V čase, keď prevzal farnosť, mala 40 000 až 45 000 farníkov, preto bolo treba pomýšľať na jej rozčlenenie. Tak sa utvorili tri nové farnosti: saleziánska farnosť Panny Márie Pomocnice na Miletičovej ulici r. 1933 (po rozpuštení reholí v päťdesiatych rokoch minulého storočia ju zrušili), farnosť v Prievoze r. 1944 a farnosť Dona Bosca na Trnávke v r. 1945. Napriek tomu počet farníkov neklesol pod 30 000 a v druhej polovici minulého storočia bola blumentálska farnosť najväčšou farnosťou nielen na Slovensku, ale azda v celej strednej Európe.

Od čias, keď farnosť spravoval Augustín Pozdech, prežila farnosť veľa krásnych a radostných, ale aj ťažkých a bolestných chvíľ. Roky vojnové i povojnové, roky rozkvetu i neslobody Cirkvi. Farnosť spravovali: dôstojní páni Ladislav Magyarossi, Ján Zabák, Štefan Herényi, Alfonz Sabo. Teraz je blumentálskym farárom vdp. Andrej Fordinál a pôsobilo tu 64 kaplánov a pomocných duchovných, 1 stály diakon a 36 diakonov na praxi.

Po získaní náboženskej slobody r. 1989 a po dobudovaní nových kostolov sa od farnosti odčlenilo územie obnovennej farnosti Dona Bosca na Miletičovej ulici, územie okolo Bieleho kríža až po Raču, kde práve pričinením vtedajšieho správcu našej farnosti vdp. Štefana Herényiho a so značným príspevom veriacich Blumentálu postavili kostol Kráľovej rodiny na Teplickej ulici a neskôr vznikla farnosť aj na Kramároch. Napriek tomu ostáva farnosť Bratislava-Blumentál jednou z najväčších u nás.

Keď hovoríme o novodobých dejinách našej farnosti, nemôžeme opomenúť skutočnosť, že pred Fadrusovým krížom a o obrazom našej Matky dobrej rady v rozjímaní a modlitbách čerpala silu blahoslavená sestra Zdenka, keď pracovala v neďalekej nemocnici na Mickiewiczovej ulici. Aj to patrí k histórii našej farnosti a nášho chrámu.

Xénia Duchoňová

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Už pridlho počúvame vianočné piesne, pridlho nás opantáva záplava vianočnej výzdoby, pridlho sa nám ponúka reklama Vianoc. No vieme vlastne popri tom, čo sú Vianoce, čo pri-nášajú? Čo nám hovoria? Pokúsme sa nájsť odpoveď v niekoľkých nasledujúcich riadkoch.

Vianoce sú dni Betlehemskeho Dieťaťa, ktoré prinieslo pokoj, lásku a radosť. Vianoce sú dni rodiny, lebo bezbranné a slabé dieťa potrebuje rodičov, milujúcich a oddaných; rodičov ochotných slúžiť svojmu dieťaťu, zodpovedných, budujúcich duchovný, nielen materiálny život dieťaťa. Chápeme takto Vianoce? Vieme vždy vysvetliť ich symboly a znaky? Ak áno, sme ľudia nádeje a viery. Ak nie, žiaľ, sme ľudia beznádeje, ktorí nevedia nič iné, len na niekoľko okamihov zachovať akýsi folklór. Ale to naozaj nie sú Vianoce. Preto práve teraz potrebujeme nanovo spoznať duchovné hodnoty Vianoc – pokoj, lásku a radosť, ktoré naplnia nás a naše rodiny.

Niekde som čítal nasledujúce riadky:

Ozdoby – súčasť nášho života počas Vianoc. Ozdobujeme nimi vianočné stromčeky, používame ich ako dekoráciu na skráslenie našich príbytkov.

Jedlo – neodmysliteľná súčasť vianočných dní. Tradičným jedlom, ktoré podávajú katolícki kresťania 24. decembra v deň oslavy Kristovho narodenia, je ryba. V mnohých domácnostiach býva na sviatočne prestretom stole aj chlieb, nechýbajú rôzne dobroty, jablká a orechy nevynímajúc. Poznáme však symboliku, ktorú v sebe tieto pokrmy ukrývajú?

Chlieb je symbolom fyzickej, ale i duchovnej potravy. Túto myšlienku vyslovil Kristus pri pokušení na púšti: *Nielen chle-bom je človek živý, ale každým slovom, ktoré vychádza z Božích úst* (Mt 4, 4). Tým, že ho ľudia kladú na stôl počas štedrej večere, symbolicky vyjadrujú svoje želanie, aby im ani v nasledujúcom roku nechýbala potrava, a to nielen fyzická. Chlieb je aj symbolom mieru (hostí prichádzajúcich v pokoji vítali naši predkovia najmä chlebom a so-lou), má posvätný význam (manna, Hostia). Na vyobrazeniach, kde je chlieb, je často zobrazená aj ryba.

Ryba, grécky „ichthys“, je anagram Ježiša Krista. Tvoria ho začiatkové písmená gréckych slov Iesus Christos Theou Hyios Soter (Ježiš Kristus, Boží Syn, Spasiteľ). Kresťania prevzali rybu ako symbol Krista. Pečená ryba symbolizuje jeho utrpenie a ulovené ryby zasa veriacich.

Orechy a jablká pripomínajú nielen rajské jablko, ktoré zjedli z neposlušnosti Adam a Eva, a tým spustili reťaz hriechov, ale sú znakom, že dobrý strom prináša dobré ovocie. Jablko, symbol úrodnosti a lásky, je pre svoj guľovitý tvar zároveň symbolom večnosti alebo zemegule. Jablko v Kristovej ruke predstavuje ním vykúpenú zem. Orech symbolizuje Krista: horká zelená šupka pripomína jeho utrpenie, škrupina kríž a jadro jeho božstvo.

Zvončeky upozorňujú, že prišiel čas, ktorý treba venovať Bohu, počúvať Božie slovo, aby sme nezabudli na ceste k večnosti. Striebristé a zlaté lamety symbolizujú, že hriech nás púta k zemi, lebo často túžime po tom, čo je navonok ligotavé, ale nemá večnú hodnotu.

Anjeli, bytosti stvorené Bohom, aby chránili ľudí a odovzdávali im posolstvá, plnia funkciu akýchsi Božích kuriérov. V súvislosti s Vianocami vystupujú ako tí, čo priniesli svetu posolstvo o príchode a narodení Ježiša.

Hviezda žiarila nad Betlehemom a viedla k novonarodenému Mesiášovi pastierov, aj mudrcov a ľud, je symbolom duchovného svetla. Najžiarivejšia hviezda Zornička v kresťanskej symbolike predstavuje Krista, na čele sv. Bruna, Dominika a Františka z Assisi zasa čistotu. V tomto zmysle je i symbolom Panny Márie. Vianočná osemcípá hviezda svojim krížom poukazuje na narodenie Krista v Betleheme. Malé hviezdíčky sú symbolom noci, počas ktorej sa narodil Kristus. Pre svoj pravidelný, presne stanovený pohyb sa hviezdy stali symbo-

lom harmonického spolupôsobenia Božích síl.

Ozdoby zo slamy pripomínajú, že malý Ježiško sa narodil v chudobnej maštali a ležal na slame a sene v jasiach. Vykupiteľ neprišiel len pre bohatých, múdrych a vyvolených ľudí, ale pre všetkých, najmä však pre chudobných a trpiacich, pre hriešnikov a opustených.

Vianočný stromček je symbolom narodenia Krista, pravého stromu života a Božej lásky, ktorá nikdy nezvädne. Vianočný stromček je aj spomienkou na rajský strom pokušenia, zároveň jeho zelená farba predstavuje obnovu, nádej, nesmrteľnosť, čiže večný život. Rovnaká symbolika platí aj pre vetvičky, ktoré majú prinášať šťastie a chrániť pred zlom.

Sviečky pripomínajú veľkonočnú sviecu, symbol zmŕtvychvstania. Spomíname si aj na tých, ktorí nás predišli do večnosti. Svieca je vždy symbolom Ježiša Krista, ktorý sa vo svojej božskej láske pre nás celkom „spálil“. Predstavujú ho však najmä pre vetu z evanjelia sv. Jána: *Ja som svetlo sveta*. Vločky a „zasnežené“ ozdoby evokujú sneh, ktorý býva nielen súčasťou vianočného obdobia, ale pre svoju bielosť je i symbolom čistoty. V kresťanskej symbolike predstavuje vnútornú čistotu mysle, srdca a duše.

Darčekmi sa obdarúvame, aby sme si pripomenuli, že Boh poslal svojho Syna, najväčší dar, ako prejav svojej štedrosti a lásky k ľudstvu. Pretože práve Kristovou smrťou bol prekonaný dedičný hriech a ľudstvu svitla nádej na záchranu.

Sladkosťi, ktoré vešiame na stromček, pripomínajú, že láska je sladká. Nielen tá, ktorú si vyjadrujeme darom, ale najmä tá od Boha.

Možno tieto vysvetlenia, ktoré som kedysi čítal v dnes už zaniknutom denníku Kataríny Chajdákovéj, by nás naozaj mohli priviesť k hlbšiemu zamysleniu, a to nielen počas vianočných sviatkov, ale počas celého roka. Veď celé Vianoce sú o Kristovi. Bez Krista niet Vianoc!

A práve niekoľko týchto myšlienok, o symbolických znakov Vianoc nás môže priviesť k tomu, aby sme mohli ich posolstvo vniesť do svojho života, ale aj do života našich blížnych. **D. D.**

BOH SA POZERÁ. A ČO VIDÍ?

V knihe *Svadba, ktorá sa odohrala v nebi*, spomína sa príbeh o primitívnej kultúre, ktorá prikazovala predávať nevesty za dobytok. Ten slúžil ako výmenný artikel namiesto peňazí. Priemerná žena stála dve kravy, za výnimočnú sa platilo tromi, kým menej žiaduce mali hodnotu jednej.

Do tejto spoločnosti, pokračuje príbeh ďalej, prišiel bohatý a príťažlivý pytač, ktorý hľadal súcu ženu za manželku. Všetky rodiny vyparádili svoje vydajachtivé dcéry, aby sa pred ním blyšli. Každého prekvapilo, keď pytač napokon vyhlásil, že je ochotný rokovať s rodinou mladej dievčiny, ktorú pokladali za nepríťažlivú a nemotornú.

„Možno mu ide o výhodnú kúpu,“ špekulovali ľudia a dohadovali sa, či náhodou namiesto kráv neponúkne nakoniec iba kurenice. Na všeobecné prekvapenie ponúkol

rodine za dcéru šesť kráv a rýchlo s ňou odišiel na dlhú svadobnú cestu.

Keď sa po dlhom čase vrátili, nikto nevestu nespoznával. Viac jej neovísali plecía a v očiach nemala prázdny pohľad. Ako keby to bol ktosi celkom iný, nový, tak z nej sálala krása a sebadôvera.

Nie, manžel jej nekúpil nijaké skrásľovacie prostriedky, nedal jej upraviť tvár. Ich vzťah sa začal tým, že jej dal hmatateľne najavo, že ju pokladá za dôležitú a cennú. Vžila sa do tejto roly, začala na seba hľadieť tými istými očami, ktorými na ňu hla-

del on, a po celý zvyšok života na ňu s úctou hľadeli aj všetci jej priatelia – pozerali na ňu ako na ženu, za ktorú zaplatili šesť kráv. (Pozri Katy C. Millerová, D. Larry Miller, Vitamin C od Boha, Motýľ, Bratislava 1997.)

A ako sa teda na nás pozerá Boh? Ja nie som ten, za koho hodno zaplatiť šesť kráv. Ja i každý z nás sme Božie deti, ktoré sú hodné tisícok kráv.

Sme blízko Vianoc, blízko uvedomenia si, že Boh nám dal do rúk to najzácnejšie, čo mal. Dal nám seba samého. Dal sa nám úplne do rúk ako bezbranné dieťa.

Prajem nám všetkým, aby tieto sviatky boli pre nás uvedením si tejto obrovskej hodnoty človeka, seba samého, ale zároveň aj obrovskej lásky Boha. **Andrej Kalamen**

NÁŠ ROZHOVOR

• **Vitajte teda, dôstojný pán, po rokoch na stránkach nášho časopisu. Ani Vás neminie ako prvá otázka: Ako a kde ste pôsobili po odchode z našej farnosti?**

- Moje prvé kroky z Blumentálu viedli do Nemčian. Bola to pre mňa nečakaná a veľká zmena, lebo som bol vo vašej farnosti naozaj krátko, a veľká preto, lebo odrazu sa mal stať zo štvorročného kaplána správca farnosti s tromi filiálkami. Každá ťažkosť je však vyvážená aj niečím pozitívnym. Nešiel do neznáma. Nemčianisku farnosť som poznal už predtým. Patrila do môjho „rodného“ dekanátu a ako bohoslovec som sa v nej zúčastnil niekoľkých stretnutí mládeže, a môj rodičovský dom bol odtiaľ len 7 km. Ľudia ma prijali veľmi srdečne a ja som sa im to snažil opätovať. Bolo sa však treba učiť veľa nových vecí súvisiacich so zodpovednosťou, ktorú predtým niesol vždy niekto iný.

Po roku a dvoch mesiacoch ma čakala ďalšia zmena. V pondelok prvopiatového týždňa v roku 2000 som telefonicky dostal pozvanie na Arcibiskupský úrad do Trnavy. Vedel som prečo, lebo tesne predtým mi telefonoval rektor kňazského seminára v Bratislave a naznačil mi, že by som sa od začínajúceho akademického a formačného roku mal stať špirituálom kňazského seminára. V Trnave som síce poukázal na svoju nepripravenosť na takúto úlohu, ale v podstate bolo rozhodnuté. Na moju otázku: „Čo ja mám hovoriť alebo odovzdať budúcim kňazom“, dostal som odpoveď: „To, čo žiješ.“ A tak som sa v nasledujúcu nedeľu doobeda rozlúčil s farníkmi a večer som sa vybaloval na Kapitulskej ulici v Bratislave.

Pred bohoslovcov, ktorí mi boli zverení, som predstúpil s veľkou bážňou, ale aj s prosbou, ktorú som kdesi čítal na aute začiatočníka: „Netrúb, robím, čo môžem!“ V tejto situácii som však nebol sám. Spolu so mnou nastupoval do Kňazského seminára v úlohe prefekta aj môj kaplánsky nástupca v Blumentáli a váš terajší duchovný otec vdp. Andrej Fordinál. Obaja sme sa usilovali skôr o priateľský postoj k chlapcom, alebo možno lepšie povedané, o prístup z pozície staršieho brata, a myslím si, že chalani to aj prijali. Po roku sa naše cesty s Andrejom rozišli. On odišiel do novej petržalskej farnosti k Panne Márii Sedembolestnej a ja som ostal v seminári. Kontakt sa tým však nerušil, a tak to bolo aj so vzájomnou spoluprácou. Andrej sa po nejakom čase stal externým spovedníkom bohoslovcov a ja som mu pomáhal so spovedaním a svätými omšami. Popri tom sme sa príležitostne navštevovali.

V kňazskom seminári som pôsobil sedem rokov. Bolo to zatiaľ moje najdlhšie pôsobisko, na ktoré veľmi rád spomínam, pretože ak som sa predtým pýtal, čo ja

Veľmi ma potešila správa, že ďalším kňazom, ktorý v rámci duchovnej obnovy v roku kňazov príde, je vdp. Dušan Berta. Aj keď bol kaplánom v našej farnosti necelý rok, dovolím si povedať, že brázda, ktorú vyoral, bola hlboká a v srdciach „starých“ Blumentálcov je spomienka na neho aj po desaťročí stále živá.

mám dať bohoslovcovi, teraz viem, že oveľa viac som prostredníctvom tejto služby dostal ja.

Koniec tejto služby mi bol avizovaný už v deň mojich menín v roku 2007. Vtedy som ešte nevedel, ktorým smerom pôjde moje auto. Asi o dva týždne to už bolo jasné: správca farnosti Kozárovce a dekan dekanátu Levice. Nebolo mi všetko jedno. Samozrejme rátal som s tým, že v seminári nebudem naveky, ale opäť to bolo – ľudovo povedané – „z čista jasna“. Z viac-menej jednoliatej práce špirituála som odišiel do úžasnej rozmanitosti farskej pastorácie (nehovoriac o úlohe dekana, o ktorej som dovtedy nemal ani potuchy, čo obnáša) a zo života a práce v spoločenstve do samoty. Iste, človek vždy žije a pracuje medzi ľuďmi a s ľuďmi, ale na veľa vecí som bol sám a samota ma čakala aj vo veľkej jednoposchodovej fare.

Dnes som tam už tretí rok. Práca a povinnosti skôr pribúda, ale už lepšie poznám ľudí, už mám trochu viac zabehaný systém pastorácie a tá fara už tiež nie je tak celkom prázdna. Prednedávnom sme rozbehli pastoračné centrum, ktorého aktivity z časti prebiehajú aj tam. Aj dekanát sa vďaka zmene hraníc diecéz zmenšil, a paradoxom je, že aj bývalá farnosť Nemčian je súčasťou novovytvoreného dekanátu Hronský Beňadik, ktorý mám na starosti.

• **Spomínate si ešte na čas prežitý v Blumentáli? Nedá mi nespomenúť Vaše slová v rozhovore po príchode – „... kde bude to ďalšie pôsobisko? ... tak Blumentál nie!“ (Blumentál č. 10/1998) – a po odchode – „Môj odchod z Blumentálu bol najťažší z mojich odchodov, alebo: Tento odchod dlho vo mne doznieval, a aj teraz sa v myšlienkach často vraciam...“ (č. 9/1999). Spomínate ešte aj teraz na Blumentálcov?**

- Každý odchod z miesta a od ľudí, kde sa človek aspoň trochu cítil doma, je ťažký. Je pravda, že z Blumentálu som odchádzal so slzami v očiach, ale na vine sú tí, ktorí ma z fary vyprevádzali, lebo aj oni ich tam mali. Kontakt som však nestratil. Aj z Nemčian som sa častejšie zastavil, a potom, keď som bol opäť v Bratislave v seminári, viackrát som prišiel na návštevu alebo prišli za mnou „starí známi“, alebo sme sa jednoducho stretli kdesi v meste. Teraz chodím do Bratislavy dosť zriedka. Časovo mi to nevychádza, no popri písomnom či telefonickom kontakte funguje aj duchovný, a doň denne denne zahŕňam všetkých, ktorých som kedykoľvek stretol. A vždy sa poteším, keď nejakého „Blumentálcu“ stretnem, lebo aj ja som svojím spôsobom „Blumentálec“.

• **A viete, čo ostalo v srdciach Blumentálcov po Vás ako hlboko vyoraná brázda? Vaše prezívanie svätej omše: Tie slová: „Svätá omša je pre mňa ten najosobnejší kontakt**

s Bohom. Veď zo všetkých ľudí, ktorí sú v chráme, som mu vari najbližšie.... Je to ťažko opísať. Veď tam, do obety, do tej blízkosti a prítomnosti Pána, vkladá človek všetko, čo ho trápi, ťaží, s čím zápasí... čo ho teší...“ A túto vašu blízkosť k Pánovi sme pocítovali aj my veriaci. Ostalo vám takéto prezívanie svätej omše aj po rokoch?

- Veľa vecí, ale aj ľudí a vzťahov môže zovšednieť. Nikdy to nie je normálny stav, no vzťah k Bohu si človek musí chrániť zo všetkých najviac. Vo vzťahu k ľuďom sa často stáva, že to nezávisí len od nás, no vo vzťahu k Bohu to závisí od nás tak maximálne, ako maximálne je nám Boh neustále naklonený a otvorený. Inak povedané, tento vzťah môžeme pokaziť len my. A ak k tomu dôjde, stratíme všetko. Preto sa aj dnes usilujem prežívať svätú omšu ako jedinečný vzťah, od ktorého všetko závisí. Veď často je to v množstve povinností jediná možnosť stretnúť sa s tým, ktorý nás k sebe volá, aby nás posilnil. Tu si môže človek odpočinúť, tu môže do seba znova a znova nasávať jeho lásku, ktorá má schopnosť darovať nám obnovenú nádej alebo novú víziu pre život. Treba byť len otvorený a ochotný prijať všetko, čo má pre nás pripravené.

• **Časy sa zmenili, a nás teraz trápia mnohé veľmi závažné veci: Isto Vašej pozornosti neušla otázka vzťahu dnešnej spoločnosti k Cirkvi spečatená najnovšie otázkou kríže na verejných miestach. Je viac ako isté, že takáto otázka sa po čase bude týkať aj nás.**

- Veľmi reálne môžeme očakávať, že spomínaná otázka sa časom nebude týkať len Talianska, no nemyslím si, že tento problém sa hneď akosi hrozivo priženie aj k nám. Nie som nejaký náboženský idealista, ale je tu aj určitá tradícia a ešte stále dosť silné náboženské povedomie ľudí, ktorí sú schopní postaviť sa na obranu viery tak, ako to bolo za čias totality. Nevieť si predstaviť, že by sa začali likvidovať kríže, ktoré zdobia naše mestá, obce, cintoríny... atď., ale viem si predstaviť, ako by sa voči tomu ľudia ohradili. Pokiaľ sa budú u nás rešpektovať princípy tolerancie, nemáme sa čoho báť. V každom prípade však žime svoju vieru úprimne a pravdivo, aby bolo vidieť, že ten kríž nie je len nejaký náboženský symbol, ale že je to neprekonaateľný znak lásky, bez ktorej svet nemá šancu, a ktorú všetci potrebujeme rovnako. Teda najskôr sami musíme porozumieť znameniu kríža, objaviť jeho zmysel a uviesť ho do svojho života.

• **Nejedného nielen veriaceho dnes trápi aj plánovaná výstava najväčšieho európskeho centra hazardu v Bratislave medzi Petržalkou a Rusovcami. Myslím si, že táto otázka sa týka celého Slovenska. Veď: „Centrá hazardu zvyknú prinášať aj problé-**

my...“**. Hniezda hazardu a zábavy na americký spôsob nebývajú bez negatívnych javov... Napríklad Atlantik City má podľa údajov FBI približne trojnásobnú mieru kriminality, než je celostátny priemer USA.“ (Novomestské noviny - november 2009). Myslíte si, že takéto centrum hazardu, ktorý má slúžiť až pre 30 miliónov ľudí z celej Európy, má stáť práve na malom, ešte stále kresťanskom Slovensku?**

- Nemyslím si, že to je práve to, čo potrebuje Slovensko a Bratislava ako taká, pretože tu nejde len o nejaké nové centrum voľného času. Centrá voľného času by mali človeka regenerovať, ale centrá hazardu ho ničia podobne ako droga. Ak to má „slúžiť“ pre taký veľký počet ľudí z celej Európy, treba rozmýšľať nad tým, aká je to služba, čomu alebo komu sa tým slúži, a či je to vôbec služba? Nejde tu viac o peniaze, než o človeka? Myslím si, že Slovensko nepotrebuje takýto spôsob zviditeľňovania sa vo svete. Človek sa v dnešnom hektickom čase už aj tak príliš odcudzil sebe samému, nehovoriac o vzťahoch s druhými a o vzdialení sa od samého Boha. Potrebuje sa skôr znova nájsť a nie prehlásiť problémy formou voľnej a bezhraničnej zábavy uprostred nesmierneho sveta biznisu. Mali by sme sa poučiť zo skúseností iných, zvlášť, ak sú väčšinou negatívne. A potom je tu ešte jedna vec. Koľko máme len u nás na Slovensku či v samej Bratislave, chorých, starých, opustených ľudí, rodín, ktoré majú existenčné problémy? Čo všetko potrebujú naše mestá a obce, aby zabezpečili dôstojný život občanov? Nie je pri tomto pohľade zahabujúce v duchu sa spokojne pozeráť na najväčšie európske centrum hazardu?

Neviem, nakoľko sa tento projekt ešte dá ovplyvniť u kompetentných ľudí, ale ak sa dosiaľ uskutočnilo toľko rozličných petícií a protestov v záujme dobrých vecí, táto by medzi nimi nemala chýbať.

• **Sme tesne pred Vianocami, čo by ste zaželeli Blumentálcom k Vianociam a do nového roku?**

- Odvahu byť kresťanom aj v dnešnej komplikovanej dobe. Nech vás Betlehemské dieťa posilní v nádeji, láske a vďačnosti!

Ďakujem Vám, dôstojný pán, za rozhovor a v mene všetkých čitateľov Vám želim poháňané vianočné sviatky. X. Duchoňová

Túžba vidieť

Ďalšiu časť Lectio Divina otec arcibiskup Stanislav Zvolenský venoval Zachejovi, bohatému mýtnikovi, ktorého všetci v Jerichu pokladali za hriešnika.

Na začiatku každého konania je túžba. Túžime niečo vlastniť, niečo alebo niekoho vidieť, počuť, niekým byť, niekam sa dostať. Túžba je hnacím motorom napredovania, ak to nepreženieme a nedáme sa ňou uvrhnúť do závislosti na niekom alebo niečom. Zachej sa nechal strhnúť svojim postavením a okrádal svojich blížnych. Cítil sa nad nimi nadradený, ale súčasne cítil, že jeho túžba je hlbšia, že mu niečo nedefinovateľné chýba. Nenašiel uspokojenie ani v bohatstve, ani v postavení. Cítil, že len mať nestačí, tušil že je tu niečo, čo ešte ne-

pozná a túžil po tom. Preto keď počul o Ježišovi, chcel ho aspoň vidieť. Túžba je úzko spojená s nádejou. Zachej túžil uvidieť Ježiša, preto v nádeji, že sa mu to podarí, vyliezol na starý figovník. Myslel si, že postavenie tam hore, ako v bežnom živote, mu zabezpečí nielen lepšie vidieť, ale aj lepšie chápať, čo Ježiš hovorí. My všetci sa usilujeme vyliezť niekde hore, za kariérou, postavením, uznaním a majetkom. Pretože sa chceme páčiť ľuďom, máme pocit, že len vtedy budeme svetom uznaní a akceptovaní, keď budeme úspešní. Ježiš nás volá zostúpiť z výšky našej pýchy, ako volal Zacheja zostúpiť z vysokého stromu: „Pod' sem dolu, tu je život, krása, láska, tu chcem byť s tebou aj ja. Nepotrebujem ťa bohatého ani krásneho, ani múdreho, potrebujem ťa pokorného, potrebujem tvoje srdce zbavené pýchy, lebo pýcha tlačí a faži, núti nás liezť stále vyššie“. Z pýchy pochádzajú všetky hriechy. Zachej to pochopil, stačilo, že sa ho Ježiš dotkol láskyplným pohľadom a už bol ochotný zliezť z výšky svojho postavenia i z vysokého stromu, polovicu majetku rozdať chudobným a štvornásobne odškodniť oklamánym.

Láska totiž robí zázraky. Nielen so Zachejom, ale s každým z nás. Láska odzbrojuje, preto s láskou vyhráme všetky boje. Pre lásku sme schopní všetkého. Aj Boh je schopný pre lásku všetkého, aj stať sa človekom a podstúpiť to krásno-bolestivé prežitie v smrteľnom tele, ktoré bolo tak presýtené láskou, až sa stalo nesmrteľným. S láskou sa dá znovu začať a teraz prichádza ten najvhodnejší okamih. Narodenie Božieho dieťaťa, narodenie Lásky. Pokúsme sa to precítiť, mohlo by to byť aj naše znovuzrodenie. Treba len trochu chcieť - zabudnúť na zlé, odpustiť a znova začať. **S LÁSKOU. Táňa Hrašková**

Kedy sa narodil Ježiš?

Zaujímavý článok pod názvom: *Ježiš se narodil 25. prosince* (Ježiš sa narodil 25. decembra) uverejnil týždenník Světlo č. 48/2009. Autor Josef Koláček sa v ňom odvoláva na WWWradiovaticana.cz z 14. 8. 2003, keď hovorí, že domnieka, že dátum Narodenia Pána bol stanovený na 25. decembra bez historického základu preto, aby sa potlačil vplyv pohanského slávenia zimného slnovratu, nie je správna. Podľa autora príspevku o tom svedčia objavy, ktoré urobil docent Jeruzalemskej univerzity, žid Shemarjahu Talmon vďaka Qumránskym zvitkom.

A čo sú Qumránske zvitky? V niektorých jaskyniach Qumránu neďaleko Mŕtveho mora našiel v r. 1947 jeden pastier množstvo rukopisov, papyrusových čitateľných zvitkov. Ide o 750 textov písaných v hebrejčine, aramejčine - jazyku, ktorým hovoril Ježiš a v gréčtine. Týkajú sa obdobia od tretieho storočia pred Kristom po prvé storočie po Kristovi. Na jednom zo zvitkov určil napríklad biblista P. Gallagher SJ, že Evanjelium svätého Marka bolo napísané krátko po Ježišovej smrti, a to v rokoch 40 - 50. Časť zvitkov uchovávali až do r. 2001 v Izraeli, všetky zverejnili v r. 2002 v Oxforde.

Talmon pri svojom objave vychádza

z Lukášovho evanjelia o zvestovaní narodenia Jána Krstiteľa: *Za čas judejského kráľa Herodesa žil istý kňaz menom Zachariáš z Abiášovej kňazskej triedy... (Lk 1, 5). A práve od skutočnosti, že pochádzal z Abiášovej triedy, sa odvíja jeho názor, že Ježiš sa narodil naozaj 25. decembra: V starom Izraeli boli kňazi totiž rozdelení do dvadsiatich štyroch tried a pri chrámových obetách sa striedali podľa nemenného poriadku. Vedelo sa, že Zachariášova kňazská trieda bola ôsma, ale nikto nevedel, na kedy pripadala jeho služba. Až Sehamarjahu Talmon za pomoci ďalších odborníkov pri rozbere spomínaných zvitkov spresnil chronologické poradie striedania kňazských tried pri obetách v jeruzalemskom chráme.*

A tu sa dostávame k starobylej tradícii východných kresťanov o **oznámení o narodení Jána Krstiteľa**, ktoré si pripomínali **23. a 25. septembra**. Táto tradícia sa priblížila k istote, lebo ďalší bádatelia vychádzajú z objavu profesora Talmona rekonstruovali celé „súkolie“ udalosti tejto tradície a prišli k záveru, že tento dátum pochádza priamo z prvotných židovsko-kresťanských obcí v Jeruzaleme.

Vráťme sa však k Ježišovi. Keď **anjel zvestoval narodenie Ježiša**, povedal Márii: *Aj Alžbeta, tvoja príbuzná, počala syna v starobe. Už je v šiestom mesiaci... (Lk 1, 26 - 38)*. Túto udalosť si pripomíname **25. marca**. Čo sa teda pokladalo za akýsi mýtus, mení sa na pravdepodobnosť: Reťaz udalostí nadobúda takúto podobu: Keď sa Zachariášovi skončili dni jeho služby, vrátil sa domov a Alžbeta počala syna (23. - 25. septembra). Po šiestich mesiacoch anjel zvestoval Márii narodenie Ježiša a odznelo jej Fiat (25. marca). Po troch mesiacoch **24. júna** si Katolícka cirkev pripomína **narodenie Jána Krstiteľa**. **Za šesť mesiacov 25. decembra sa narodí Ježiš**. Tento deň teda nebol stanovený náhodou ani na prekrytie pohanských zvykov slávenia slnovratu.

Že by Lukášovo evanjelium a v ňom údaj, že Zachariáš pochádzal z Abiášovej kňazskej triedy, mohli mať vplyv na spresnenie dátumu Ježišovho narodenia, nepredpokladali exegéti dlhé storočia. K takémuto záveru prišiel až žid, docent Jeruzalemskej univerzity Sehamarjahu Talmon.

Pripravila X.D.

Zo života farnosti

Stačí nájsť kľúč k tým správnym dverám nášho vnútra

Začal som možno trochu netradične, no naša príprava na birmovku sa dá prirovnať k takým zamknutým dverám, za ktorými nás čakal neoceniteľný poklad. Nemyslím si, že niekto to v tom čase bral viac ako záplatu na prázdny čas, ktorý sme aj tak ničím plnohodnotnejším nevyplňali. Je to asi trochu pesimistický pohľad, no o to úžasnejší dôsledok to v nás zanechalo. Príprava na birmovku sa začala rozdelením do skupín s vlastnými animátormi. Každý sme si niekoho chcene či nechcene vybrali, a mohli sa začať stretovať na rôzne témy, ktoré nám mali pomôcť nájsť cestu ku kľúčom, ktorý sme tak všetci potrebovali na

odomknutie dverí. V tom vlastne spočívala úloha animátorov. Nemali nás na tú cestu priviesť, len nasmerovať, aby sme sa mohli viac odomknúť Bohu, a to sa im aj podarilo. Môžem prehlásiť, že pri väčšine birmovancov, pretože ten kľúč sme našli a dostali sme sa k tým zamknutým dverám v nás.

V priebehu roka sme zažili aj veľa zábavy, nových vecí a predovšetkým mnoho otáznikov v našich myšliach sa premenilo na odpovede. Mali sme aj duchovnú obnovu, ktorá mňa osobne zmenila a poznamenala asi zo všetkého najviac. Zmenila celý môj pohľad na Boha a myslím si, že to tak bolo pri väčšine birmovancov, s ktorými som strávil krásny duchovný víkend.

Po roku sa blížila chvíľa, na ktorú sme sa všetci tak pripravovali. Birmovka či prijatie daru Svätého Ducha bol už na dosah, no ešte nás čakalo koncoročné testovanie, z ktorého sme boli samozrejme všetci vystresovaní, ale úspešne sme ním prešli. Príprava na birmovku nás všetkých zmenila, našli sme si nových priateľov, či už medzi sebou, alebo medzi animátormi.

Na záver sa chcem poďakovať všetkým, čo to s nami vydržali: nášmu pánu kaplánovi Mariánovi Bérovi, ktorý po čase odišiel, no aj nášmu terajšiemu pánu kaplánovi Andrejovi Kalamenovi. Veľká vďaka patrí animátorom, ktorí sa o nás starali a všetkým, ktorí sa podieľali na príprave birmovky, a nakoniec ďakujem patrí aj všetkým birmovancom za to, že sme boli úžasná skupina a mohol som ich spoznávať, takže ďakujem. **birmovancem Jakub**

On je odpoveď, cieľ a zmysel

Už ako dieťa som bola späť s Blumentálskou farnosťou. Hoci sme bývali v Karlovej Vsi, sem som chodila na prípravu na prvé sväté prijímanie. V ďalšom období môjho dospelovania som zblúdila z cesty, ktorú až teraz vnímam ako cestu a uvedomila som si ju až pri navštevovaní katechézy pre dospelých birmovancov, či vlastne až po samej birmovke v našom kostole.

K rozhodnutiu ísť na prijatie tejto sviatosti ma viedla podvedomá túžba, a musím povedať, že určite aj modlitby mojich najbližších. Teraz viem, že Pán sám ma vedie cestou, a až v pohľade späť vidím, aký zmysel majú moje (naše) rozhodnutia.

Katechézy som navštevovala v období, keď sa narodila moja druhá dcéra. Už narodenie prvej dcéry našťastovo vo mne úžasný pocit radosti, že nie som to ja, kto má plánovať a vymýšľať „itinerár“ môjho života. Postupne viac a viac som túžila spoznať iné poslanstvo života ako to, čo šíri všeobecná „filozofia“ dnešnej spoločnosti. A naozaj. Uspokojenie či vlastne pokoj v neustálom mojom hľadaní odpovede na to, kto som a čo je náplň môjho života, mi dal návrat na cestu k Bohu.

Dovtedy, ako som si uvedomila potrebu Boha, som si myslela, že žijem tak, ako má žiť správny človek. Usilovala som sa byť dobrá, „správna“, študovať, robiť prácu a byť osozná druhým. No práve za tým bola túžba po uznání, túžba byť stredom pozornosti. Obdobie hľadania, ktoré má asi každý mladý človek, sa v mojom prípade skončilo v deštrukcii a depresii. Bohu vďaka, blízka kamarátka, aj keď vtedy nie s mojím súhlasom, objednala ma k psychiatrovi. Lekár mi pomohol dostať sa z

„telesnej“ choroby, ale duša stále cítila, že nie je na tom správnom mieste. Nevedela som môj dovtedajší život spracovať, dať mu formu a zmysel. Nevedela som odpustiť, obetovať a chváliť... (netvrdím, že teraz som v tom dokonalá, ale aspoň viem, že cesta odpustenia, obetovania a chvály existuje).

Čo nevylicčila psychiatricka, postupne hojí Pán. Teraz to viem s istotou, že on je odpoveď, cieľ a zmysel. A učim sa žiť s týmito vedomím.

Ďakujem všetkým, ktorí sa za mňa modlili aj počas mojej prípravy na birmovku. Som človek, ktorý spochybuje všetko, čo zavaňa prudkou zmenou, „zázrakom“. Preto ďakujem Pánovi, že našiel pre mňa prirodzený spôsob. Dostala som jedinečnú šancu dostať sa späť na cestu, spoznávať nášho Pána. Čím viac o ňom viem, tým väčší po ňom túžim. Vďaka katechézám som dostala chuť zisťovať o Bohu všetko a všade, keďže „mä vo všetkom prsty“.

Som vďačná za kňazov, katechétoz a všetkých ľudí, ktorí sú spojení s Blumentálskou farnosťou, lebo mi nenásilne ponúkajú cestu k spásu. No moja najväčšia vďaka patrí Pánu Bohu, ktorý mi skrze mojich najbližších ukázal, ako, koľko a akým spôsobom možno milovať, a že „hlavný prúd“ ľudskej spoločnosti nemusí ponúkať recept na správny život. **L. M.**

Už tradičný „Mikuláš“

Bola sobota 28. novembra. Hneď ráno sa začalo niekoľko detí zhromažďovať pred kostolom na Miletičovej ulici. Niektoré prichádzali s úsmevom, iné s troškou strachu a trémy. Všetkých priviedla spoločná úloha – súťažiť a overiť si svoje vedomosti z náboženstva, no aj veselý karneval, ktorý nasledoval po jej skončení. Túto akciu už tradične v tomto čase organizuje Charita Blumentál.

Tento rok súťažili tri farnosti: Petržalka-Lúky, Teplická a Blumentál. Mrzelo nás, že deti z Rače a tradiční súper i z Lehoty pri Nitre sa nemohli zúčastniť.

Súťažilo sa v dvoch kategóriách – mladší (1. stupeň) a starší (2. stupeň). Súťaž pripravil a moderoval pán kaplán Andrej Kalamen. Porovnávali sa vedomosti zo základov, ktoré dostali žiaci na hodinách náboženskej výchovy v škole. Vo všeobecnom teste si deti mohli vybrať odpoveď zo štyroch ponúknutých možností. Túto časť všetci až na malé zakopnutie zvládli výborne. Pre starších potom nasledovali ústne „skúšky“ s tromi témami: Desť Božích prikázání, sviatosti a vedomosti zo Svätého Písma. Najmä vedomosti zo sveta Bib-

lie boli obdivuhodné a prekvapili často aj samých katechétoz. Tretie kolo bolo možno najpútavejšie aj najzábavnejšie. Deti mali za úlohu divadelne spracovať niektorú časť evanjelia. Ostatní museli uhádnuť, o čo ide. V tejto úlohe sa naše blumentálske deti predstavili ozaj ako veľkí herci.

Po skončení súťaže nastala konečne tá pravá zábava. Preoblečení do rôznych masiek všetci veselo poskakovali v rytme hudby. Obveselením boli hry a vtipné súťaže pod vedením animátorov. Vyvrcholením bola prehliadka a predstavenie masiek. Podmienkou súťaže o najvtipnejšiu masku bola jej domáca výroba. Nápaditosť detí a ich rodičov bola skutočne obdivuhodná. Okrem iných sa predstavili aj: úžasná ježi-baba s metlou, na ktorej takmer odletela, dievča v ružovom s rypáčikom na nose – ako vírus A/H1N1, vtipná „kadibúdka“, lienka, slniečko, leopard... a mnohé ďalšie. Všetkých očaril maličký kňaz – prváčik, ktorému jeho mama ušila dokonalý ornát, stólu a albu. Najmenším účastníkom bol rozkošný Mikulášik v kočíku. Vybrať víťaza bolo ozaj ťažké, a tak ocenenie dostala nejedna z krásnych masiek.

Čo dodať na záver? Jedno veľké ĎAKUJEME pre pracovníkov Charity, pána farára, pána kaplána, animátorov a všetkých, ktorí svojím dielom prispeli k vyтворeniu tohto krásneho dňa. Najväčšia VĎAKA však patrí nášmu Pánovi, ktorý tento deň požehnal.

**Andrej Kalamen,
Eva Kořinková, katechétka**

Farská knižnica informuje

Všetci dobre vnímame pravdu klasika „Slová povzbudzujú, ale príklady prítahujú.“ Preto je dôležité neustále si pred vnútorný zrak kľať príklady tých, čo denne hrdinsky zvládali ťažkosti a ukazujú nám správny smer.

Taký bol aj lekár a kňaz Ladislav Kubíček, ktorého hrdinský život 11. 9. 2004 dramaticky prerušila ruka násilníka. Sedemdesiatosem rokov – jeho život, plný bežných dní prežívaných verne a statočne, je na prvý pohľad pomerne obyčajný až tuctový. No po prečítaní knihy: **Až k proliti krve** (edícia Osudy, Karmelitánske nakladateľstvá, Kostelní Vydří, 2005, 360 s.) z pera jeho vernej duchovnej žiačky MUDr. **Márie Svatošovej** sa nám predstaví neuveriteľná šírka a hĺbka jeho aktivít a nadovšetko veľkosť jeho otcovského srdca. Všetci, ktorí sa s nim stretli, boli poznačení jeho dobrotou, jeho snahou pomôcť. Vždy mal čas, naplno sa venoval predkladaným problémom, vždy bol pre neho najdôležitejší prítomný okamih. Bol mu cudzie frázy, neadresné rady, pochybné sladké upokojujúce plytké vety. Hovoril málo, viac počúval, ale o to viac konal. Jeho duchovné rady už uzreli svetlo sveta v podobe publikácií, no jeho životný osud, jeho peripetie zrežirované Božským režisérom sú úchvatným a veľmi dobrodružným čítaním. Autorka opisuje bezprostredne to, čo s ním zažila, čo od neho počula a čo o ňom zoberala od iných ľudí ako nezabudnuteľnú spomienku.

Ladislav Kubíček pochádzal z Podkar-
(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Pi: 14,30 - 16,30 h;
telefón: 55 56 23 19 (fax), 55 41 02 33, 0904 555 566;
kostol: 55 57 11 78.

SVÄTÉ OMŠE

• **nedela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45 (5 min. pred sv. omšou možnosť pristúpiť k sv. prijímaniu); 6,30; po-pia 16,30; 18,00 h (počas júla a augusta nebýva), v sobotu popoludní len o 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov. V deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok (napr. sv. Cyrila a Metoda a Sedembolestnej Panny Márie): 6,00; 7,30; 10,30, popoludní o 16,30 a 18,00 h - všetko slovenské).

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• **vo všedné dni** ráno a večer počas sv. omši (vždy aspoň v jednej spovednici, podľa toho, ako nám to dovoľujú iné pastoračné povinnosti), a to ráno od 6,20 h približne do 8,00 h (podľa potreby aj dlhšie); večer od 16,30 h približne do 19,00 h (podľa potreby aj dlhšie); • **vo štvrtok pred prvým piatom** a v prvý piatok už od 15,00 h; • **v nedelu**, kedy každého kresťana katolíka zaväzuje povinnosť zúčastniť sa na celej sv. omši, spovedáme len v čase medzi dopoludňajšími sv. omšami.

FATIMSKÁ SOBOTA

2. 1. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe sv. ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 16. 1. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

v stredu ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda o 7,15 h; vo štvrtok po sv. omši, ktorá sa začína o 16,30 h, teda od 17,15 do 18,00 h. Saleziáni (Miletičova): vo štvrtok po večernej sv. omši.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 17,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.
- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa začína vždy v prvý pondelok mesiaca. Snúbenci sa stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a potom s lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva. Každé stretnutie sa začína vždy v pondelok o 17,00 h na farskom úrade. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.
- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach pondelky, utorky a štvrtky na fare.

KNÍŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h a v stredu ráno od 8,30 do 10,30 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 - 11,00 h;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok 9,00 - 11,00 h;
- **psychologická poradňa:** vždy v utorok o 19,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretávajú vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevy a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA JANUÁR

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby sa mladí ľudia naučili používať moderné masmédiá na svoj osobný rast a na svoju lepšiu službu spoločnosti.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby si každý kresťan uvedomil, že jednota medzi kresťanmi je podmienkou účinnejšieho hlásania evanjelia.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby kňazi prežívaním svojho kňazstva zjavovali živého Boha dnešnému svetu a láskou k zjavenému Bohu - Svätému písmu povzbudzovali veriacich do jeho denného čítania.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

25. 12. **Narodenie Pána**

26. 12. **Sv. Štefana, prvého mučenika**

27. 12. **Svätej rodiny Ježiša, Márie a Jozefa**

1. 1. **Slávnosť Panny Márie Bohorodičky**

6. 1. **Zjavenie Pána**

10. 1. **Krst Krista Pána**

18. - 25. 1. **Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov**

25. 1. **Obrátenie sv. Pavla, apoštola**

OZNAMUJEME, ŽE

- **pobožnosť na záver Starého roka** bude spolu s ďakovnou svätou omšou 31. 12. o 17,00 h;
- **modlitbová vigília na prechode rokov 2009 - 2010** sa začne o 23,00 h. Bohoslužbu zakončíme eucharistickým požehnaním;
- **jasličková pobožnosť** s deťmi bude 26. 12. 2009 o 14,30 h;
- **obrad požehnaní rodín** s obnovením sobášnych sľubov manželov bude pri svätých omšiach v nedelu 27. 12. na sviatok Svätej rodiny;
- **koledníci Dobrej noviny** navštívia príblytky tých, čo ich chcú prijať, 27., 28. a prípadne aj 29. 12. So svojim koledníckym programom sa predstavia v našom chráme 27. 12. po svätej omši, ktorá sa začína o 10,30 h.

(Dokončenie zo s. 7)

patskej Rusi, kam jeho rodičia odišli za prácou. Neskôr sa presunul do Brna, kde ukončil gymnázium a začal študovať medicínu, ale pre kadrové dôvody ho vylúčili a pracoval ako pomocná sila v nemocnici. Voľný čas využíval na prácu v Katolíckej akcii. Neskôr štúdiá dokončil a v roku 1950 bol promován za lekára. Pracoval vo viacerých odboroch. Vždy sa usiloval odborne rásť, či už to bola chirurgia, gynekológia, praktická medicína alebo psychiatria. V roku 1959 musel prerušiť prácu lekára pre: „nepriateľský postoj k ľudovodemokratickému zriadeniu“ a pracoval ako baník v Karvinej. Jeho banícka kariéra však bola krátka a skončila sa zatknutím, lebo modlitbou a náboženskou činnosťou „podvracal republiku“. Po amnestii sa vrátil k rodičom a pracoval ako kameňár. Teológiu študoval tajne a tajne bol aj vysvätený v roku 1967. Počas uvoľnenia v roku 1969 dostal štátny súhlas a slúžil ako verný kňaz až do svojej smrti. Bol farárom v mnohých farnostiach litoměřickej diecézy. Všade zanechal hlbokú stopu medzi mladými i staršími, nikto neostal pri ňom ľahostajný, lebo ani on nebol k nikomu ľahostajný. Bol obyčajný neobyčajný dedinský farár. Žil život každodennej praktickej lásky a napriek tomu, alebo práve preto, zomrel. Zavraždila ho nenávisťná ruka mladého vraha.

Pokladám za veľmi dobré práve v Roku kňazov siahnuť po tejto hodnotnej publikácii a nechať si obohatiť myseľ aj srdce životom a myšlienkami tohto skromného a verného Božieho služobníka.

Monika Šandorová

*Radostné prežitie vianočných sviatkov
a milostiplný rok 2010 svojim
prispievateľom a čitateľom
želá redakcia*